

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

Suomen ilmastopaneeli

Ari Ekroos, Markku Ollikainen ja tiedesihteeri Marianne Leino

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon kytkeytyneisyys on pystytty osoittamaan selvästi. Näitä vaikutussuhteita on tunnistettu hallituksen esitysluonnoksessa hyvin. (s. 38-39). Ilmastonmuutos vahvistaa luontokatoa monien eri vaikutusmekanismien kautta. Samaan aikaan luonnonsuojelulla voidaan edesauttaa ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. On positiivista, että luonnonsuojelulain tavoitteeksi otettaisiin ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen.

Lakiehdotuksessa yllä mainittuun tavoitteeseen pääsemiseksi esitetään erityisesti sopeutumisen osalta eräitä keinoja (ehdotuksen 44 ja 81 §:t), mutta jotta laki voisi tarjota välineitä ilmastotavoitteen toteuttamiseen, voitaisiin sitä vielä vahvistaa. Erityisesti hillinnän osalta lakiin voitaisiin sisällyttää ehdotettua jonkin verran laajempia mahdollisuuksia. Näitä tuodaan esiin lukukohtaisissa kommentteissa.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

-

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

Luonnonsuojelusuunnittelun yhteydessä tulisi velvoittaa ottamaan huomioon vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen (14 §). Vastaavasti suunnittelussa voitaisiin edellyttää huomioimaan ilmastonmuutoksen vaikutukset suojelutoimien suunnitteluun.

Hallituksen esityksessä todetaan, että luonnonsuojelulakiin ehdotettavat kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma sekä näihin liittyvä alueellinen toimeenpanosuunnitelma mahdollistavat ilmastolain tarkoittamien suunnitteluinstrumenttien huomioon ottamisen, ja edistävät lakien yhteensovittamista. Vahvistaakseen tätä linkkiä, luonnonsuojelulakiin voitaisiin sisällyttää eksplisiittinen maininta ilmastolain mukaisten tavoitteiden ja/tai suunnitelmien huomioimisesta.

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

On tärkeää, että esitykseen on tuotu ilmastomuutokseen sopeutuminen luonnonsuojelualueiden perustamisedellytykseksi.

Sopeutumisen lisäksi luonnonsuojelualueita tulisi olla mahdollista perustaa myös luontotyyppien ilmastomuutoksen hillinnän edistämisen nojalla.

Tutkimus osoittaa, että vanhojen metsien hiilivarastot ja korkeat monimuotoisuusarvot osuvat usein samoille alueille. Ilmaston kannalta on tärkeää säilyttää näiden metsien hiilivarastot, ja samalla suojellaan monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita. Hillinnän voidaan katsoa vahvistavan perustetta luontotyyppien suojeluun.

Perusteluissa tuodaan esille (s. 39), että kytkeytyneiden ja yhtenäisten suojelualueiden merkitystä hiilinieluinä tulisi myös arvioida ja edistää. Säännösehdotusten jatkovalmistelussa voitaisiin arvioida, tulisiko tämä seikka tuoda esille jotenkin myös säännöstarsolla.

7 luku Luontotyyppien suojelu

Luontotyyppien pinta-alapohjainen suojelu edistää yhtä aikaa sekä ilmastomuutoksen hillintää että ilmastomuutokseen sopeutumista.

8 luku Eliölajien suojelu

Hyvä, että ilmastomuutokseen sopeutuminen otetaan huomioon myös erityisesti suojeltavan eliölajin avustettua leviämistä koskevan säännöksen kohdalla.

9 luku Vaihanta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

-

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

-

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

-

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon kytkeytyneisyys on ehdotuksessa kiitettävästi tunnistettu (s. 38-39). Ilmastonmuutos vahvistaa luontokatoa monien eri vaikutusmekanismien kautta. Samaan aikaan luonnonsuojelulla voidaan edesauttaa ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista. Näistä syistä johtuen on keskeistä, että luonnonsuojelun tavoitteeksi sisällytetään myös ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistäminen.

Ilmastonmuutoksen hillinnän sisällyttäminen lain tavoitteeseen ohjaa sellaisten toimien valintaan, jotka samalla edistävät sekä luonnonmonimuotoisuuden suojelua, että ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Lakiehdotuksessa yllä mainittuun tavoitteeseen pääsemiseksi esitetään erityisesti sopeutumisen osalta parikin hyvää keinoa (44 § ja 81 §), mutta jotta laki voisi tarjota välineitä ilmastotavoitteen toteuttamiseen, olisi sitä vielä vahvistettava. Erityisesti hillinnän osalta lakiin voitaisiin tuoda uusia kirjauksia. Esittelemme näitä ehdotuksia lukukohtaisissa kommentteissa.

Keskeisimpinä muutoksina ehdotamme ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastolain vahvempaa linkittämistä luonnonsuojelun suunnitteluun. Lisäksi olisi tärkeätä mahdollistaa luonnonsuojelualueiden perustaminen myös ilmastomuutoksen hillinnän kannalta merkittävien luontotyyppien nojalla.

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

Hyvin toteutettu kompensaatiojärjestelmä edistää sekä ilmasto- että luonnonsuojelutavoitteita. Ekologisen kompensaation lähtökohtana tulee olla elinympäristöihin liittyvä kompensaatio, joka useimmissa tapauksissa tukee ilmastomuutoksen hillintää. Vaikka esimerkiksi soiden ennallistaminen saattaa lyhyellä aikavälillä johtaa kasvihuonekaasujen lisääntymiseen kyseisellä alueella, pitkällä aikavälillä elinympäristön ennallistaminen on kuitenkin ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen kannalta positiivista kehitystä.

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

-

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

-

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

-

Weaver Sally
Suomen ilmastopaneeli